

BIJDAGEN
TOT DE
Geschiedenis

Gesticht door

WIJLEN P. J. GOETSCHALCKX.

voortgezet door

FLORIS PRIMS

met ondersteuning van de Zuid-Nederlandsche maatschap-
pij voor Taalkunde en Geschiedenis en van het provinciaal
bestuur van Antwerpen.

XXIIIste JAARGANG.

Nieuwe reeks — Xde Jaargang — 1932.

Bureel der BIJDAGEN, Ploegstraat, 23, Antwerpen.

HISTORISCHE TEKSTEN

I.

De Begiftigers van het Karthuizerklooster van het Kiel-Antwerpen

(1323-1521).

Op het Staatsarchief te Antwerpen is het Obituarium bewaard der Antwerpsche karthuizers van het Kiel. Op het einde van dit Obituarium, waar we hier niet nader mogen op in gaan, is de lijst ingeschreven van alle degenen voor wier zielerust de karthuizers hoeven te bidden. Die lijst vangt aan met de eerste weldoeners. Hij bevat ook ettelijke bijzonderheden voor de nadere geschiedenis van het huis. Deze lijst is opgesteld geworden, naar we konden uitmaken, tusschen de jaren 1503 en 1521 op zijn laatst. Tal der hier ingeschreven namen zijn van beteekenis voor de geschiedenis van Antwerpen. Ongetwijfeld zal dit historisch materiaal aan velen van dienst zijn.

Sequantur elemosine collate domui isti; non tamen hic omnes continentur, sed iste compulate sunt pro devotione fratrum ut ferventius orent pro benefactoribus.

HENRICUS HELLEWAGHEN mercator Allemanie, unus de tribus fundatoribus ut in eorum sarcophagis habetur. De pecuniis suis fabricata sunt ecclesia, capitulum, refectorium, coquina, hospitium juxta coquinam, pars muri contra Scaldam, et quasi cella una. Item quitavit bona nostra de Camdonc et alia beneficia. Dies obitus ejus est ipso die sancti Benedicti.

Advertendum quod primus prior domus hujus Johannes nomine fuit anno 1323. Item capella extra portam consecrata fuit 1325. Item Henricus Hellewaghen obiit anno 1333. Item ecclesia consecrata fuit anno 1337. Et sic patet quod fratres solverunt divinum officium in capella ad minus annis 14.

ARNOLDUS DE HOVORST, unus de tribus fundatoribus, in sacra sepultus. Non omnia inveniuntur que contulit. Invenitur tamen quod contulit 10 s. gr. vet. tur. hered. Valent 2 lb. 13 s. br. Item 2 ½ bonaria terre in Edeghem. Item terras valentes 12 scuta hered. Dies obitus 12 Octobris.

DANCKARDUS DE MOLNERE unus de tribus fundatoribus, et quia jam chorus ampliatus est sepulchrum ejus aspicitur ante chorum. Contulit 5 bonaria terre in Edeghem, Item ibidem 2 ½ bonaria. Item bonarium ½ Camdonc. Item 33 gr. vet. tur. Item 13 ½ nigros. Item 11 1/2 vetes etc. Omnia sunt hered. Item terras quas habemus communes cum sancto Spiritu in Oestruel, scilicet 3 1/2 mensuras.

DANCKARDUS DE MOLNARE, alius a precedenti tamen in eodem sepulchro ante ostium chori sub taxali ante tertium locum sepultus. Dedit unum aureum scutum hered.

MAGISTER JOHANNES TUCLANT canonicus Antwerpiensis sepultus ante gradum altaris. Contulit 2 lb. gr. vet. tur. hered. Valent 10 lb. et 13 s. Br. hered. Obiit 7 septembris.

DNS JOHANNES ALEYN, sepultus ante gradum altaris contulit primordiallyter 2 lb. gr. vet. tur. hered. Valent 10 lb. 13 s. monete Br. ut totus vestiatur conventus et vetera pauperibus erogentur. Et etiam ut detur una fertella siliginis omni septimana pauperibus ante portam. Obiit 26 decembris. Licet in martyrologio nichil aliud habeatur quam predictum est multa alia habita sunt ut in antiquis libris reddituum invenitur. Dedit etiam ad minus adhuc media lb. gr. tur. et 3 sextaria siliginis hered. Item pro semel, 119 coronas. Item quicquid superfuit de ejus testamento persoluto quod incertum est. Item semel 29 lb. gr. Br.

DNS STEPHANUS WILMAERT in capitulo sepultus magnus benefactor contulit 11 bonaria terre valde bona in Mortsel ut infirmis et ecclesie providetur. Valent bene 9 lb. gr. Br. hered. Vendita sunt et redditus empti in Bergis. Item dedit halstarium siliginis hered. Obiit 2 Octobris. Item 10 s. gr. regalium pro pitantia in exaltatione sancte crucis et habeatur ipso die aliquantulum specialis ejus memoria.

JOHANNES ATTENDERNE specialis benefactor. Inter cetera contulit pecunias quibus comparavimus mediam decimam in Merxhem valens annuatim 6 sextaria siliginis. Alia particularia non invenio. Pecunias forte dedit sed non scripte. Obiit 17 septembris.

JOHANNES DRAKE in tercio loco sepultus, sub altari et sedibus est sepulchrum, sed lapis positus est in choro in ipso introitu juxta sedem prioris. Contulit unam lb. gr. tur. hered. super civitatem Antwerpiensem sed vendita pro 45 lb. gr. Br. Item remisit nobis 7 fertellas siliginis hered. quas tenebamus sibi. Item dedit 100 coronas pro semel quibus emimus redditus in Scoten. Item 25 s. semel. Obiit 3 Januarii.

MARIA LISMAKERS in 4º loco sepulta. Dedit 11 antiquos aureos hered. De illis 6 in de Lombaertstrate. Obiit 11 maii.

DUCISSA BRABANTIE YSABELLA dedit 2000 rideros semel. Item ornamenta, calicem et duas casulas et alia multa que bene valent ultra 2000 rideros prefatos 300 fl. semel. Legatur epitaphium in 4º loco. Et sic simul dedit 2300 rideros. Obiit 17 decembris.

FILIA DNI GODEFRIDI DE BRECHTE sepulta in introitu janue ecclesie per quam prior solitus est intrare sub taxali, et sepulchrum est sub sedibus ubi prior stat, et duo lapides erant ibi sed una posita est juxta januam. Ipsa et precipue ipse multa valde contulerint. Ipsa partem unius domus. Item 4 lb. 17 s. pay. et alios redditus in de Vlaminstrate. Ipse vero bonarium terre. Item in Vremde terras valentes annuatim 4 sextaria siliginis. Item te Zundert 4 sext. siliginis et 12 capones hered. Item aliquas terras in Bouchout. Obiit ipse 12 Augusti Uxor 29 Octobris Filia 27 decembris.

JOHANNES ZOETMANS retro in ecclesia sepultus dedit 20 scuta semel. Aleydis Hille ibidem sepulta dedit 8 lb. gr. Br. semel. Johannes van den Hove ibidem sepultus dedit 10 s. Br. hered. Dns Petrus Wynne ante introitum ecclesie sepultus in parva Galilea circa januam ubi jacet biblia florenum hered.

HENRICUS DE MERA cum filia in Galilea sepulti. Ipse dedit unam lb. gr. Br. Et ipsa 4 s. 6 d. Br. ambo hered.

JOHANNES WOLF, carnifex contulit 11 antiqua aurea scuta hered. super dictas terras de Helle, Ymo ipsas terras, et magnus amicus domus, sepultus in Galilea. Obiit 13 septembris.

JOHANNES EVERAERTS amicus domus. Contulit 10 s. gr. vet. tur. super forum piscium int Ossenhoot. Item 2 flor. op te Stove hered. Obiit.

JOHANNES WOLSCATE sepultus in Galilea. Contulit 4 lb. Item 6 lb. pay. et alia plura. Obiit altera die s. Gregorii.

HENRICUS LOEN sepultus in Galilea magnus promotor et multum diligens in servitiis domus. Pauci redditus inveniuntur dati ab eo. Dedit 6 lb. pay hered. Obiit die s. Thome Cantuar.

DNS RASO DE LYNTRE in sexto loco sepultus specialissimus amicus domus. Dedit nobis in primis unam curtum de Arscot post obitum uxoris Petri de Heyms in Lovanio valentem annuatim circiter 100 coronas francie. Item multis vicibus 800 coronas pro semel. Item semel dedit 150 coronas Francie. Alia vice 50 coronas Francie. Item alia vice 300 coronas Francie ratione testamenti sui quod semel fecerat. Item 40 coronas pro lampade pendenda ante capellam suam perpetuis temporibus que tamen non accenditur nisi tempore divinorum et nunquam aliter audivimus a senioribus. Item 64 coronas Francie et unum florenum Bavarie. Et post obitum suum 200 coronas Francie. Item fecit fieri capellam et consecrare cum ornamentis tam solemnibus quam privato, missale et tabula super altare. Item fecit cellarium fieri infra domum de Gaesbeec et eandem domum fecit tegere ex integro, et multa alia bona fecit huic domui. Due autem misse de quibus fit mentio in suo missale non appropriantur sibi et suis sed relinquuntur appropriatio celebrantibus qui nichilominus in eisdem missis memoriam habebunt prelibati fundatoris et suorum et hec fuerat intentio et petitio ejus prout duo seniores domus conscii istius foundationis publice protestati sunt scilicet Arnoldus de Belmont postea prior hujus domus et Robertus

antiquior, et diu vicarius fuit etiam idem dominus de Luntre fratribus multum pius. Obiit 20 maii, uxor ejus 9 novembris.

DNS DE GAESBEKE, miles, fecit fieri magnam domum de Gaesbeke et cellam juxta ecclesiam que dicitur cleyne Gaesbeke. Insuper dedit pro semel 300 coronas et alia beneficia. Obiit die s. Gregorii

DNS ENGELBERTUS DE MERKA, miles, magnus amicus domus dedit 200 coronas semel. Item edificavit domum prope portam ubi olim braxabatur, pro qua dedit 250 coronas. Item 100 coronas semel pro Galilea nostra reparanda. Obiit 10 martii.

DNS ARNOLDUS DE CRAYENHEM, miles, promotor domus. Primo dedit 50 aureos renenses semel. Item 12 nobilia et 4 coronas semel. Et impetravit amortizationem apud ducem de medietate domini de Kyele quod erat feudale. Item alia beneficia communia. Item 8 flor. renen. semel.

DOMINA DE GROBBENDONC militissa uxor ejus amatrix domus dedit nobis calicem et duas ampullas argenteas sed nunc fractas. Item domus ejus in Mechlinia quam exposuimus hered. pro 20 petermannis, 15 sunt redempti. Hec vovit obedientiam priori nostro quandiu vixit in seculo existens. Item 6 flor. renenses semel et alia beneficia.

DNS DE HOESTRATE miles qui dilexit domum. Dedit 3 sextaria siliginis hered. Item 200 griffones semel. Item vestes ante altare magnum, de Spiritu sancto, et resurrectionis et sepius alia beneficia. Obiit 15 junii.

DNA ALEYDIS DE YMMERSELE militissa dedit 8 aureos hered. Redempti sunt.

DOMICELLA KERSTINA DE DELFT. Hec est filia legitima domini Johannis Aleyns. Contulit quandam piscariam in Ekeren, valens 7 s. annuatim. Item decimam bone avene in Ekeren, valens annuatim 7 sextaria. Item pater ejus omnia bona sua sibi commisit et priori domus hujus que fidelissima nobis fuit. Obiit 14 julii.

DOMICELLA YOTA VAN DE WERVE, maxima benefactrix. Contulit 20 s. gr. vet. tur. hered. Valent 5 lb. 6 s. Br. hered. Obiit 21 Augusti.

DOMICELLA UXOR THEOBALDI MADERE, postea JOHANNIS DE HAREN, singularis benefactrix. Primo dedit 40 s. nigros antiq. in den monic. Item in Ekeren sextarium siliginis. In Wilmerdonk 5 1/2 mensuras terre et in Cartpolre unam mensuram terre cum 3a parte. Omnia hered.

DOMICELLA MARGARETA WALTERI UTEN TOLHUYSE dedit in Oesterweel 3 1/2 mensuras terre. Item unam libram gr. Fr. Hered.

DOMICELLA DE BRULE 3 sextaria avene hered.

DOMICELLA AVEZOTA 10 lb. gr. vet. quibus facte sunt celle due Obiit 17 junii.

DOMICELLA BEATRIX REGIS unam mensuram terre in Lobroec. Item domum suam qua vendita fecimus cellam. Obiit 22 septembris.

DOMICELLA MECHTILDIS hic sepulta unam lb. gr. Br. super domum dictam Brabant. hered.

DOMICELLA KATHERINA ALEYNS 3 firtellas tritici hered.

DOMICELLA MARGARITA SCATYNNE 1 1/2 bonaria terre in Mortsel.

DOMICELLA nomine TRINITAS 40 antiqua scuta pro emendis redditibus.

DOMICELLA YMZOETE et ELISABETH BONARDINNE tantum contulerunt domui quod ab omnibus fratribus matres domus dicebantur.

DOMINUS EGIDIUS DE BUSEGHEM, canonicus Antwerpiensis, dedit nobis unam libram gr. vet. tur. hered. id est 5 lb. 6 s. Br. super decimam in Waver.

DNS WILLELMUS COTERE DE HERENTALS, tantum dedit ut unus monachus exinde sustentetur et ut ejus memoria in una missa habeatur. Obiit die conceptionis beate Marie.

Frater WYLLMUS DE CONINC conversus domus hujus. Valde pius fuit domui. Inter cetera contulit 6 lb. gr. Br. hered. Et construxit cellam contiguam carceri usque ecclesiam. Obiit 27 aprilis.

HENRICUS VAN DER DONC cum uxore dedit nobis domum dictam de Cogghe, quam exposuimus nobis libere levandi hered. 8 lb. Br. Exinde sunt 2 lb. redempte et plus.

JOHANNES VAN DER DONC dedit domum suam juxta forum piscium quam exposuimus nobis libere levandi hered. pro 5 lb. et 14 s. Br. sic tamen quod quedam mulier levabit 2 lb. gr. ad vitam et uxor ejus dedit 10 s. Br. hered.

PETRUS POT Amicus domus. Inter cetera contulit nobis unam lb. gr. Br. hered. Insuper remisit nobis een coer goet in Contike. Ipse et uxor ejus habere voluerunt anniversarium in die Philippi et Jacobi.

NYCHOLAUS VAN DE WERVE singularis amicus domus. Inter cetera dedit nobis 14 fertellas siliginis hered. ut conventus sexies in anno haberet vinum renense. Obiit ipse 4 feb. et uxor ejus 22 feb.

JOHANNES DE RIDDER civis Mechliniensis dedit 32 s. Br. hered. ut conventus quinquies habet vinum renense in anno. Item fecit fieri quandam tabulam reliquiarum. Item bonas decretales.

CRISTINA quondam relicta JOHANNIS MILITIS (De ridder), civis Mechliniensis parentes confratris nostri quondam Johannis Militis de Mechlinia et quilibet ipsorum tam pater quam mater dedit domui 50 flor. renenses sed mater prevenit quod ante mortem dedit et insuper superaddit 30 flor. ren.

JOHANNES VAN DER DILFT, magnus amicus domus dedit hered. 2 lb. gr. Br. op ten bonten ezel et sibi fiet missa de requiem circa nativitatem beati Johannis baptiste in conventu et conventui tunc providebit de vino renensi et pitantia de sturione si fieri potest.

Et PETRUS, pater ejus magnus amicus domus et fuit hospes noster Bergis et dedit in testamento 16 flor. ren. semel. Item Johannes de Dilft habet anniversarium perpetuum. Obiit 25 junii.

ALEYDIS relicta WYLLELMI MEYNS dedit redditus ut conventus in die animarum haberet vinum renense. Obiit die conceptionis Marie.

Mater ARBOLDI confratris nostri dedit in manus Arnoldi prioris tunc temporis 18 aureas coronas ut conventus omni anno haberet vinum renense in die reliquiarum.

PAULUS DE RIVO dedit sextarium siliginis hered. Insuper 100 grifones semel et cyphum argenteum. Obiit 9 Augusti.

KATHERINA DE ZOERSEL et cuparius noster ejus vir dederunt 3 fertellas siliginis, item 18 modiolos, item 8 s. gr. Br. omnia hered. Item 10 lb. gr. Br. semel.

HARBOLDUS monachus noster et confrater dedit unam lb. gr. Br. opte Traylge. Insuper mater ejus etiam quasi lb. gr. Br. hered. super domus ejusdem in den Bosch.

LAURENTIUS CANT, amicus domus dedit 36 s. monete flandr. hered. op Cruyenersbrugge. Item bonarium terre. Item 5 parvas petias terre in Bouchout.

MAGISTER JOHANNES DE TURNOUT 10 s. gr. hered. antiq. tur. Valent 2 lb. 13 s. Br. hered. in Turnout. Obiit 7 junii.

JACOBUS JOHANNIS MICHAELIS amicus domus dedit te Zantvliet 12 gr. tur. et 3 modios siliginis hered. Item pro semel 20 lb. gr. Br. Obiit 15 octobris, uxor ejus 21 feb.

HERMANUS DE BUREN et KRISTINA uxor ejus dederunt pecunias pro emendo 8 flor. hered. Obiit 6 julii.

GWYLHELMUS SPRONC 10 s. tur. opten Sceminckel. Residuum emimus. Item uxor ejus 18 s. Br. hered. Obiit 8 Augusti. Uxor ejus 20 septembris.

DANCKERDUS DE LODDERE 25 gr. vet. hered. Item 4 lb. pay. et 4 pullas hered. juxta beghinagium.

JOHANNES DE WYNEGHEM et uxor ejus quilibet 10 s. Br. hered. Obiit ipse 26 feb. et uxor 2 septembris.

FRANCISCUS ARDOY dedit 6 scuta hered. ut quilibet fratrum haberet annuatim duas libras candelarum. Obiit 13 sept.

LANTWERDUS dedit 2 sextaria siliginis hered. Item bonarium terre in Borsbeke. Item 5 s. gr. Obiit 25 dec.

JOHANNES DE HULST, unam lb. gr. hered.

ARNOLDUS DE HAREN unam lb. gr. hered.

HENRICUS UTEN TOLHUYSE unam lb. gr. hered.

JOHANNES DE STAECBROEC 200 aureos pro emendis redditibus.

WALTERUS DE LARE spadam terre. Item 5 quartaria terre in Oesterweel. Obiit 30 julii.

EGIDIUS donatus noster 10 s. Br. hered. et petiam terre in Oestrueel.

Fr. JOHANNES DE HOVE, monachus 2 sextaria siliginis hered. Et soror ejus unam coronam hered.

SYMON DAEN 10 fertellas havene hypside hered. te Wilric.

Obiit 9 sept. Et uxor ejus 18 sept.

DNS MARTINUS CANTERS, 1 s. gr. hered. Obiit 20 Augusti.
JOHANNES PRIEMS et domicella uxor ejus multa bona fecerunt nobis. Obiit ipse 1 junii.

WYLHELMUS SCAPER redditus et summam pecuniarum.
Ob. 25 sept.

ADULPHUS DE REVELE valde multa dedit. Obiit 12 oct.
DNS PETRUS DAEN redditus et calicem. Obiit 30 Octobris.
LIVINUS filius DANCKARDI MOLNARE valde fidelis.
Obiit 12 nov.

JOHANNES SCERSMAKER, magnus benefactor. Obiit die s. Blasii.

ELISABETH DE BORSELE benefactrix domus. Obiit 16 feb.

Fr. JOHANNES DE VORST conversus s. Bernardi. Multa contulit domui. Obiit 12 Augusti.

Fr. AMELIUS conversus de Affligem magnus amicus sepe et dedit 2 lb. gr. ant. tur. id. est 10 lb. 13 s. Br. Obiit 3 sept.

DOMICELLA DE LEVEDALE, magna benefactrix. Obiit 9 Maii.

WYLHELMUS BLOCSOEMAKER magnus amicus domus
Obiit 2 Octobris.

WALTERUS et ELISABETH DE EKEREN, singulares benefactores domus. Obiit ipse 21 decemb.

Item in martyrologio sic habentur in profesto s. Augustini 7 benefactores, item ibidem in 3 die sept. 20 benefactores unde habemus redditus et pecunias.

JOHANNES LIVINI fundator domus Syon prope Zyriczee amicus domus hujus. Inter cetera dedit pro semel 38 fl. ren. pro emendis redditibus item tabula crucifixi. Obiit 18 Augusti.

DOMICELLA CATARINA dicta SPRONGINNE magna benefactrix. Inter cetera dedit redditus quos levamus op de Blauwbruederen, et super 3 domos contiguas. Valent hered. simul 38 s. Br. et plus solebat esse.

Relicta HENRICI DE MERA unam lb. hered. nobis contulit sicut etiam vir ejus anno 1470.

WYLHELMUS DRAKE duo antiqua aurea scuta te Wilric hered. Valent 14 s. Br. hered. Obiit 12 Aug.

SYMON DE WACHTE, quartam partem van 7 vederen lants. Obiit 25 Aug.

NYCHOLAUS DE LAET te Kiel domum suam parvam cum 1/2 bunario.

JOHANNES DE LAERE te Doerne quartam partem de 2 1/2 bunariis.

ELISABETH GILLIS bonarium terre by den Calhoven.

JOHANNES VAN DER VORST unam mensuram terre in Oestrueel. Obiit 30 Nov.

JOHANNES DE WAYERE nonam partem bonorum nostrorum in Vriemde.

Relicta JOHANNIS CLAPDORP 2 s. vet. hered. Mutatum est.
Quidam frater tercii ordinis 3 flor. hered. in de Nieustrate.
KATHERINA COENHOVEN florenum hered. in de Borch.
SYMON CLAUSSONE antiquam flor. hered. et sepe vasa alecii.

KATHERINA DE LILLE ant. flor. in Kypdorp.
JOHANNES GEORGII 13 gr. vet. hered. et fertella salis hered. Ob. 5 sept.

Quatuor item quinque quilibet eorum unum flor. hered.
LUDOVICUS DE DUFFEL 28 s. sel. et multa bona fecit.
DNS JOHANNES DE DECKERE nobis familiaris 6 ant. gr. hered. pro carbonibus.

WILLELMUS DE BLAESVELT 3 lb. pay. pro carbonibus ad dandum fratribus in cellis.

ELYSABETH DE SYNNE, unde habemus redditus. Obiit die Vincentii.

ROGERUS DE LEVEDALE 4 s. hered. Obiit 27 jan.
HENRICUS VAN DER EYCKE, et HENRICUS NAGHEL simul florenum.

WYLHELMUS CLERICI petiam terre in Ordren vendita pro 56 flor. Obiit die s. Marthe.

JOHANNES FIERKIN 2 s. hered. Obiit 12 martii.
JOHANNES filius EVERDI, amicus noster.
ROBERTUS DE BEKE 16 gr. vet. hered.
GERARDUS DE HOVEN 2 s. gr. hered.
WYLHELMUS MENNENBOSCH 16 gr. vet. hered. Obiit 19 April.

KERSTINA DE BUREN 10 s. hered. Obiit 14 junii.
MARGARETA KATERINE, partem terre in Lobroec. Obiit 24 julii.

ELYSABETH VAN DE WERVE 3 flor. hered.
MARGARETA CANTERS et HENRICUS LUDESCHE unde habemus redditus. Ipsa obiit 6 Oct. et ipse 8 Oct.

KATHERINA uxor JOHANNIS WILLELMI 12 gr. ant. hered.

ARNOLDUS DE WALE 6 s. nigr. in Ekeren Residuum emimus.

WALTERUS VAN DER MOLEN 16 gr. vet. hered.
JOHANNES WILLELMI 12 gr. vet. hered.
WILHELMUS SCAT 3 s. gr. hered.
KATHERINA DE OESTRUEEL spadam terre.
KATHERINA MENIAERTS 15 s. gr. vet. hered.
COSTINUS COELPOT unum flor. hered. opten Driesch.
VOKARDUS CAMPSOR unum flor. opten gulden scoef.

Matrona quedam annorum 105, 10 s. hered. opten Hert.
Quidam 10 s. hered.

JOHANNES CANT 6 s. hered.

ARNOLDUS VAN DER MOLEN, redditus sed venditi, pro 24 flor.

- HENRICUS DRUUST redditus sed venditi pro 34 flor. semel.
Onsen moer te Lillo vercocht voor 29 flor. semel.
HERMAANUS DE BUREN alius quam ante, 5 s. hered.
Obiit 2 Oct. Item 10 modiomos siliginis.
ALEYDIS VAN DER EYCKE 6 s. hered.
HERTWINUS DE BEKE cum uxore multa dederunt domui
precipue in testamento 30 aureos sol. Obiit ipse 17 dec.
MAGISTER NICHOLAUS RODE sextarium siliginis te
Nyspen.
KATHERINA SPAEPS sextarium siliginis hered.
Rector scholarium in Antwerpia 2 fertellas siliginis.
Mater NYCH. PERSOENS sextarium siliginis hered. te Duffle
et 10 fl. ren. pro viridi panno ante magnum altare.
BEATRIX CATERINE 2 fertellas siliginis hered.
WILHELMUS VAN DEN BERGHE Bruxelle 3 fet. sil. et
pro semel 50 fl. ren. Obiit die Barbare.
JOHANNES, sartor noster fertellam siliginis. Item pro semel
10 fl. ren.
JOHANNES TECTOR 2 fertellas siliginis hered.
In martyrologio inveniuntur redditus sed non quantitas.
JOHANNES DE OS unde habemus redditus. Obiit die s.
Prisce.
JOHANNES ZOETMONT unde habemus redditus 5 s. Obiit
die s. Agathe.
HENRICUS RODIS amicus domus. Obiit 12 martii.
ELISABETH SCAPERS. Obiit 19 martii.
JOHANNES MENIAERT. Obiit 28 junii.
ARNOLDUS KNOP. Obiit 28 Augusti.
HEINRICUS DE REVELÉ. Obiit 13 septembris.
AVESOTA RAVENS. Obiit 16 Octobris.
ELISABETH DE LOVANIO unde hab. redditus 50 lb. par.
NICHOLAUS VERE, unde habemus redditus. Item 8 lb. gr.
semel.
DOMICELLA DE ZENNE.
RAYMUNDUS VAN DE WERVE, 2 flor. hered. Obiit 15
sept.
GERARDUS BONE, portarius noster, multa bona nobis fecit,
et in testamento dedit semel mutones 50.
NYCHOLAUS DE LUDEKE multa contulit. Item 50 oves.
HENRICUS DE HERPE, multa dedit et in testamento 4 flor.
semel.
DOMINA DE BERLAER ornamenta et alia beneficia.
HENRICUS ZUDERMAN, mercator valde pius nobis fuit.
ELISABETH NOTBEKE 12 lb. pay.
ELISABETH DE TESTEL 50 lb. pay.
ARNOLDUS GOES remisit nobis magnas pensiones quas
levaverat super domum nostram.
JOHANNES STRUBOLS multa bona fecit domui.
Quidam multa nobis tribuit. Obiit 2 martii.

- DNS JOHANNES DE LAKERE 20 s. pay te Brussel. Ven-
ditus est.
JOHANNES filius ARNOLDI et uxor ejus 6 lb. pay. et 3 lb.
nigr. her.
DNS CORNELIUS VAN MASINE 2 ½ scuta hered. in
Bruxella.
DOMICELLA MARGARETA DE COLEM 3 s. pay te Puers.
VOLPARDUS DE ZUYLEN 10 s. Br. hered. te Merxhem.
ELISABETH DE HOESTRATEN unam coronam hered.
Habemus 10 privilegia a ducibus etc. de talliis non dandis et de
dominio de Kiel, etc.
Philippus dux Brabantie et filius regis Francie amortizavit
nobis medietatem domini de Kiel quod feudale erat. Et nobis
misit pro semel 20, item 22 coronas.
Anthonius dux Brabantie amortizavit alteram medietatem
domini de Kiel quod magnum fuit beneficium sicut precedens
quia fuit integrum feudale et onus grave.
Domina Johanna amortizavit bona nostra feodalia in Mortsel,
insuper dedit pro semel 9 nobilia.
Philippus dux Burgundie et Brabantie graciore nobis concessit
ut omnia bona nostra usque ad summam 600 nobilium hereditarie
excepta essent de talliis dandis in Brabantia. Et si taxarentur
bona nostra in aliquibus prochiis tunc ne seculares per nos gra-
verentur, prochia defalcabit duci quod tunc congruit nobis dare.
Magnum est beneficium.
Ducissa conthoralis Karoli ducis dedit in testamento 12 flor.
renenses.
Abbatess sci Michaelis per annos multos quia in initio domus
hujus 5 vel 6 fratres incredibilem patiebantur penuriam subven-
erunt eis humane sepe et in diversis.
FLORENTIUS DE BORSELE nobis dedit 80 flor. semel.
MARIA BUSERS DE Brugis 60 flor. ren.
JOHANNES EGHERT dedit 50 coronas quas tenebantur sibi.
MAGISTER ANCELMUS decanus beate Marie 40 flor. ren.
semel. Obiit 30 julii.
JOHANNES VOLKAERT 66 mutones semel. Obiit 28 Aug.
ARNOLDUS BRANT 12 lb. gr. semel.
WYLHELMUS SYMONIS 25 nobilia semel.
NYCHOLAUS VAN DE WERVE senior 18 coronas semel.
MATHEUS IN AUREO SCUTO, 30 flor. ren. quos teneba-
mur sibi.
DNS JOHANNIS PISTORIS, curatus in Angia dedit in
testamento 70 flor ren. pro semel. Obiit 7 septemb.
JASPER HOFF, mercator de Almania contulit scutellam
argenteam in magno altari valentem 15 flor. ren. Item contulit
unam casulam viridem pro magno altari valens 14 coronas aureas.
NYCHOLAUS MILES in initio foundationis nostre 12 flor.
ren. semel.
Quidam mercator Almania 12 lb. gr. semel.
Quidam de Hollandia 18 lb. de Hollandia semel.

JOHANNES DE BEKE 20 flor. ren. s.

JOHANNES DE BEER 15 mutones cum rosis semel.

Curatus in Ouden 15 aureos semel.

DNS THEOBALDUS sacerdos contulit nobis in Bergis domum competentem ut procurator domus hujus ibi haberet hospitium perpetue.

DNS DANIEL, doctor utriusque juris canonicus scti Pauli in Leodio, contulit domui huic tertiam partem omnium bonorum suorum scilicet 8 fl. perpetui redditus et alia utensilia in vestibus in clenodiis argenteis et aliis que omnia simul valent 400 flor. pro semel et amplius.

MARCUS civis Brugensis dedit nobis unam coronam cupream cum tribus lampadibus pendentem in choro valentem 18 ren. et unum librum de dictis sancti Bernardi de diversis.

NYCHOLAUS ROGGEKIN, 17 ant. scuta semel et vas butiri.

JOHANNES DE VERE, 8 lb. gr. semel.

Quedam reclusa 10 flor. ren. semel.

DNS DE APCONDE 20 flor. semel.

HERMANUS DE REVELE junior 8 lb. gr. semel.

HENRICUS DE BUREN 8 flor. ren. semel.

PETRUS ENAMEN (?) 8 flor. ren. semel.

MARIA TUCLANTS 20 flor. gros. semel.

JOHANNES PLATVOET 12 flor. ren. semel.

WYLHELMUS WALE 2 flor. et casulam viridem.

JOHANNES CRAKEBUSE et ELISABETH UTEN SACKE 13 lb. mitarum.

MARIA STOEPS cucullam ecclesiasticam et 7 1/2 s.

JOHANNES COTEN 16 flor. ren. semel.

Castellanus de Rupelmonde 6 flor. ren. semel.

Quidam sacerdos de Zelandia 4 nobilia.

Quedam dedit corrigiam argenteam pro calice faciend.

ARNOLDUS KERENEN 8 flor. ren. semel.

WALTERUS DE YPEGHEM 6 flor. ren. semel.

WILHELMUS DE MERENDONC 36 s. Br. semel.

JOHANNES SPAENGIEN 6 flor. ren. semel.

AGNES unum par bonarum vestium.

ANDREAS ALEYN, JOHANNES DE MERA quilibet 40 s. semel.

JUDOCUS DE WYLDE 8 flor. ren. semel.

ELISABETH DE GOTTEN 8 flor. semel.

ZEBERTUS MELGHEN 8 ant. flor. semel.

Quidam de Gorke 5 flor. JOHANNES FIKER 6 flor.

THEODORICUS mercator sepe dedit species et unum francum.

Quidam de Brugis GHISEBERTUS, GERARDUS quilibet 15 s. semel.

NICHOLAUS BOX 56 g. flandr. JOHANNES MERSCALC 15 s.

Mater ARNOLDI 20 s. Civis Antwerpiensis 4 flor.

ARNOLDUS VETKEN 6 fl. ren. JOHANNES MERSCALC 15 fl.

DOMINA DE EZEBEEN 5 mutones et oo s. semel.

Quidam de Ghelria 16 s.

MAGISTER EVERARDUS chirurgicus 12 flor.

MAGISTER JUDOCUS chirurgicus 8 flor.

Hospita in den Bonten Mantel 8 flor. Ista per 20 annos ex devotione emit ova nostra sed solvimus.

Abbatissa soror Roberti senioris 12 flor. ren. semel.

ADRIANUS in den Lupaert pluribus annis sepe dedit vinum renense.

Uxor Mathie de MONTE in testamento 30 s. Br. semel.

Quidam de ordine s. Benedicti 4 flor.

MAGISTER JOHANNES BRAXATORIS unam lb. flandr.

MAGISTER WILHELMUS GELDROP canonicus Antwerpiae unam lb. gr. in testamento et per 20 annos vinum semel in anno quamdiu vixit.

WILLELMUS GERARDI prebendarius potius commensalis domus s. Gertrudis ordinis nostri dedit pro semel 16 fl. ren. et sic in qualibet domo istius provincie.

JOHANNES VAN DE MOER van Oestruel 17 s. Br. semel.

DNS NYCHOLAUS DE MERXHEM capellanus beate Marie in Antwerpia et hic sepultus 4 coronas semel.

BARTHOLOMEUS civis Antwerpiensis 2 f. ren. semel.

Quidam de Dordraco unum nobile, et alius denarium dictum den leeu, et tres mulieres simul 4 flor. ren. semel.

KATHERINA BAERS 3 flor. ren. semel.

JACOBUS FYFEL, mercator Florentinus de quo eminus aureum pannum unde facta est casula qua utimur in principaliolibus solemnitatibus. Remisit et dedit nobis 42 for. Obiit 11 Jan.

Honestus vir IASPAR ROSIAGER civis Coloniensis dedit pro semel 700 florenos pro structura et dotatione unius celle signate littera H. Obiit in profesto s. Michaelis.

Honestus vir IOHANNES CRUMBACK et KATERINA uxor ejus pro fundatione et structura unius celle signate littera A dederunt semel 700 flor. Insuper legaverunt 6 flor. annue conventui pro speciebus siccis. Item adhuc dederunt 0 flor. semel ad ciborium venerabilis sacramenti. Insuper adhuc pluries in vita benefecerunt nobis. Obiit idem Johannes et est anniversarius dies ejus ipse die Agnetis secundo, Katerine vero uxoris ejus 7 junii.

DNS JOHANNES WYLHELMI, quondam capellanus ecclesie beate Marie in Antwerpia legavit nobis annue 2 ren. pro vino et pitantia. Obiit 20 junii.

DNS JOHANNES DE BEKA quondam canonicus et thesaurarius ecclesie nostre domine in Antwerpia.

Hier eindigt de lijst die te Antwerpen werd opgesteld en ingeschreven tusschen de jaren 1503 en 1521. Hieraan is later het volgende toegevoegd:

Obiit 2 Feb. 1579 fr. Cornelius Wischovius cum Christina sorore sua sepulta in nostro cimeterio que nobis reliquit circa 400 flor. semel ut post mortem habeatur memoria et missa et pitantia, et vinum ministretur conventui in die obitus eorum. Requiescant in pace.

Obiit 4 Augusti 1582 honesta virgo et domicella ANNA DE WITTE que dedit domui nostre pro altari antependium insigne acupictum cum casula et aliis ad altare necessariis. Recepit quoque in domum suam tempore exilii nostri ac honeste et officiose parvo pretio sustentavit fratrem nostrum Johannem de Blocquerey Bruxellensem ac ipsa misere a militibus tractata fuit tempore invasionis civitatis Lyre anno ut supra unde mortua est. Soror quoque ejus soror Margarita monialis in Syon faultraix ac amatrix domus nostre.

Volgt de geschiedenis van het huis te Lier van af 1542 tot aan de verkiezing van fr. Antonius de Witte tot prior in 1749.

II.

Hoven en Hoveniers te Antwerpen in 1338.

Men herinnere zich hoe er te Antwerpen een strijd is geweest tusschen geestelijken en leeken, tusschen kapittel en magistraat, om de tienden van de oude landbouwgronden die bij de uitbreiding der stad in hoveniersgronden werden omgezet, of in hoven van gewone burgers.

In onze *Geschiedenis van Antwerpen*, III, *Onder hertog Jan II*, vindt men het eerste bedrijf van dit conflict verhaald. In het volgende deel, dat we op het getouw hebben, gaat het drama voort. En het mangelt er niet bij aan banbliksems en andere vinnigheden van dien tijd.

Een scheidsgerecht kwam tot stand en deed — andermaal — uitspraak tusschen kapittel en stad in September 1336. De tekst hiervan is te vinden in MERTENS EN TORFS: *Geschiedenis van Antwerpen*, I, blz. 595 en volgende.

In toepassing dier scheidsspraak heeft nu het kapittel in 1338, — misschien ook reeds het jaar te voren, — een lijst opgemaakt van hetgeen de hoveniers verschuldigd waren. Deze lijst berust in het archief van O. L. Vr. kerk. Het stuk werd slechts even benuttigd door de Burbure en door Thys om een paar plaatsnamen, maar werd nooit in het kader van zijn gebeuren gesteld, en nooit uitgegeven.

Voor de geschiedenis van Antwerpen is er heel wat uit op te halen. Er blijkt alerst uit dat de betwisting veel meer om het lijf had dan tot hiertoe werd vermeend. Hier volgt de lijst:

ORTI ET NOMINA ORTULANORUM ANNO 1338,

IN JUNIO.

1. In Alneto juxta portam Johannis de Alneto.(1)

- Willelmus Grijnse 100 virgas terre. — Et habet 6 scud. card.(2)
 Mattheus Candelator 35 virgas terre. — Et habet 3 scud. card.
 Johannes Monc 50 virgas sine domo et habuit unam firtellam seminis paveris. Item habuit piis.
 Johannes Melijs 2 1/2 quart. bon. terre et habet card.
 Johannes Bonart 2 1/2 quart. bon. — dab. pec.
 Johannes Haveloes 50 virgas — dab. pec.
 Ar. Fickere pro Agatha de Ghent, 1 mens. terre. — dab. pec.
 Item idem ubi moratur 100 virgas. — Dab. pec.
 Gerardus Buelen 40 virgas. Dab. pec.
 Hugo Hoedemakere 100 virgas. Dab. pec.
 Willelmus Gheldonc. Et habet unum mod. seminis papaveris.
 Wiltus Eghal 100 virgas totum bladum.
 Johannes de Lyra 100 virgas. Dab. pec. Et habet 3 sem. card.
 Judocus de Borchstraten, 1/2 bon. Habet card. et vge rubea.
 Walterus Gherardi 100 virgas, totum bladum.
 Johannes Haveloes 1/2 bon. Dab. pec.
 Willelmus de Halle 1/2 bon. Dab. pec.
 Margareta de Boechout 100 virgas totum bladum.
 Theodoricus de Haghe 50 virgas. Dab. pec.
 Margareta de vuren, 3 quart. bon. cum domo. Dab. pec.
 Walterus Wagheman. 1/2 bon. sine domo.
 Item idem 100 virgas juxta plateam Machl.
 Nicholaus Muul, 100 virgas totum bladum.
 Henricus Capric, 1/2 bon. cum domo et habet 15 sem. card.
 Dab. 4 g.
 Johannes Grijnse 150 virgas. Dab. pec.
 Petrus Sterke, 20 virgas sine domo.
 Aleydis Pollarinne 100 virgas. Dab. pec.
 Arnoldus de Ekele, 100 virgas. Dab. pec.
- ##### 2. JUXTA PONTEM BEGHINARUM EXTRA PONTEM.
- Henricus de Standonc 150 virgas cum domo. Totum bladum.
 Johannes Grijnse junior, 50 virgas. Totum bladum.
 Petrus Lichtvat, 90 virgas cum domo.
 Johannes Candelator, 50 virgas. Dab. pec.
 Michael de Beke, 70 virgas cum domo. Dab. pec.
 Egidius Lu, 100 virgas cum domo. Dab. pec.
 Nicholaus Mul, 70 virgas cum domo. Dab. pec.
 Elysabeth Bervoets 100 virgas cum domo. Dab. pec.
 Johannes de Dale 75 virgas cum domo. Dab. pec. et Joh.
 Boene de anno preterito.
 Gerardus de Olengehem 50 virgas sine domo. Dab. pec.

(1) Lange Elst, Kiel; (2) Cardones = Kaarden.